

ZAPISNIK

9. seje Komisije za enake možnosti na področju znanosti

Seja je potekala v sredo, 29. maja 2024, ob 14. uri, po spletu (Zoom).

Navzoče članice/-ni:

Dr. Kristina Žagar Soderžnik (predsednica), dr. Branislava Vičar, Jaša Drnovšek, dr. phil. (Zvezna republika Nemčija), dr. Andrej Perdih, dr. Suzana-Nadia Seaptefrati, dr. Majda Pavlin, mag. Saša Zabukovec, dr. Jovana Mihajlović Trbovc, Tit Neubauer, dr. Mirjana Nastran Ule, dr. Saša Pišot.

Odsotne članice/-ni: dr. Robert Devetak (opr.), dr. Meta Dobnikar (opr.), dr. Milica Antić Gaber (opr.).

Druge prisotne: dr. Marta Klanjšek Gunde.

Predlagani dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda in zapisnika 7. in 8. seje
2. Priprava strategije oziroma programskega načrta dela komisije za mandatno obdobje
3. Razprava in odziv komisije na odprto pismo »ARIS diskriminacija na podlagi starševskega varstva oziroma bolezenskega stanja«
4. Razno

Ad 1.) Predsednica je predlagala, da se vrstni red obravnave točk zamenja (3. točka se obravnava pred 2. točko). Komisija je potrdila predlagani dnevni red in zapisnika 7. in 8. seje.

Ad 3.) Komisija je pregledala in razpravljala o odprtem pismu »ARIS diskriminacija na podlagi starševskega varstva oziroma bolezenskega stanja«, ki so ga 16. 5. 2024 na Agencijo za znanstvenoraziskovalni in inovacijsko dejavnost RS (ARIS) naslovili Visokošolski sindikat, Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije in KSS Pergam. V odprtem pismu so sindikati izpostavili, da je »ARIS na letošnjem projektnem razpisu zavestno zavrnil in izločil projektne prijave prijaviteljev in prijaviteljic, ki so na podlagi dokumentirane upravičene odsotnosti, določene v predpisih o zdravstvenem zavarovanju, uveljavljali podaljšanje obdobja zajema znanstvenih objav za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za vodjo projekta«. Sindikati v pismu opozarjajo, da gre za »nedopustno in zavestno diskriminacijo s strani ključnega nacionalnega financerja znanosti v Sloveniji, ki prizadene predvsem mlade znanstvenice, ki se odločijo za materinstvo ter vse, ki so bili zaradi bolezni dlje časa odsotni«.

S ciljem, da se komisijo ustrezno seznanijo s konkretno zadevo in problematiko, ki jo v pismu naslavljajo sindikati, se je seja na povabilo komisije v imenu sindikatov udeležila dr. Marta Klanjšek Gunde, članica UO ARIS na predlog sindikatov. M. Klanjšek Gunde pojasni, da že nekaj časa spremlja tematiko in ugotavlja, da ARIS v svojih aktih pristranskosti pri vrednotenju uspešnosti raziskovalk in raziskovalcev ne naslavlja ustrezno. Konkretno je v preteklosti prihajalo

do tega, da je bilo obdobje odsotnosti iz, zakonsko določenih razlogov (starševsko varstvo, bolezen) ustrezno upoštevano pri izračunu SICRIS točk, ne pa tudi pri točkovanju rezultatov kot je po ARIS nadpovprečna znanstvena uspešnost A", nadpovprečna znanstvena uspešnost A' in nadpovprečna znanstvena uspešnost A1/2. Ugotovili so, da se faktor izračuna A", A' in A1/2 spreminja od razpisa do razpisa, ter da ni transparentno, kdo in kako o tem odloča. Ko je bilo na ARIS naslovljeno vprašanje, kako agencija opravi izračun točk in katero obdobje pri tem upošteva, so nekatere članice in člani UO ARIS ugotovili, da prihaja do nelogičnosti oziroma potencialnih kršitev, saj se izračun SICRIS točk obračuna za obdobje, pri katerem se upošteva zakonsko upravičeno odsotnost, izračun za A", A' in A1/2 pa ne. M. Klanjšek Gunde komisijo informira tudi o tem, da je UO ARIS sprejel spremenjene kriterije za vodjo projektov. Edini vstopni pogoj je po novem doktorat znanosti. Od dneva veljavnosti novih kriterijev za vse razpise, ki so trenutno v izvajanju, že veljajo novi kriteriji. M. Klanjšek Gunde poudari, da je bilo pritožb kot je ta, na katero opozarjajo sindikati, verjetno več, vendar z njimi ni seznanjena. Sindikati so seznanjeni z dvema tovrstnima pritožbama. Ker je prva pritožba, s katero je seznanjena, iz leta 2020, to verjetno pomeni, da je do kršitev prihajalo vsaj od takrat dalje. Pri tem se postavlja vprašanje, kako obravnavati pretekle kršitve. Po mnenju M. Klanjšek Gunde bi morali imeti tisti, ki so bili oškodovani zaradi tega neko boniteto. Opozori tudi, da se že nakazuje, da bi se lahko pojavljale nove težave tudi pri drugih vidikih vrednotenja npr. v primeru medsektorske mobilnosti raziskovalcev (ki znanstvenih točk ne morejo pridobivati v obdobju, ko so aktivni v gospodarstvu ipd.). M. Klanjšek Gunde meni, da moramo biti zelo pozorni tudi na druge akte ARIS, kot tudi na vsak razpis, kjer se ti pogoji lahko spet pojavijo. ARIS je namreč podpisnica dogovora o prenovi vrednotenja na področju raziskav CoARA (Koalicija za prenovo vrednotenja na področju raziskav: [CoARA - Coalition for Advancing Research Assessment](#)), zato spreminja vse akte, med drugim tudi akt za raziskovalne nazive.

A. Perdih poudari, da je potrebna bolj poglobljena in širša razprava o prenovi vrednotenja na področju raziskav, o prednostih in slabostih kvantitativnih in kvalitativnih kriterijev. Ker gre za zelo pomembno razpravo predlaga, da bi se v prihodnosti o njej razpravljalo na komisiji. J. Drnovšek je mnenja, da komisija lahko na načelni ravni zavzame stališče in ARIS pozove, da anomalije v aktih odpravi.

- **Sklep 9/1:** Komisija sprejme sklep, da na ARIS naslovi dopis, v katerem zavzame stališče do obravnavanega vprašanja. V dopisu se ARIS posebej pozove tudi, da raziskovalno skupnost proaktivno obvešča o sprejemu novih kriterijev za vodje projektov kot tudi ostalih aktov, ki so pomembni za raziskovalke in raziskovalce. Dopis se posreduje tudi sindikatom, ki so na problem opozorili, in javnosti (medijem).
- **Sklep 9/2:** Komisija sprejme sklep, da se na sejo komisije (predvidoma oktobrsko sejo) povabi direktorica ARIS dr. Špela Stres. Pripravi se nabor tematik, o katerih se bo razpravljalo.

Ad 2.) Komisija razpravlja o pripravi strategije oziroma načrta dela za obdobje trajanja mandata komisije (marec 2027). Izhodišče za pripravo načrta dela mora biti analiza trenutnega stanja, da komisija na temelju izsledkov pregleda lahko definira strateške cilje, ki jih mora nasloviti. Pri tem je pomembno upoštevati tudi strateške cilje, ki jih predvidevajo ključni dokumenti za področje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v Sloveniji in EU. Pa tudi zaključke posveta in drugih posvetovalnih izmenjav z deležniki v Sloveniji.

Prvi korak za pripravo strategije dela je analiza trenutnega stanja s pomočjo pridobljenih podatkov SURS in izvedbe ankete.

- **Sklep 9/2:** Komisija sprejme sklep, da se izvede analiza trenutnega stanja z anketiranjem in analizo statističnih podatkov. V ožji delovni skupini bodo sodelovale K. Žagar, M. Ule, B. Vičar, J. Mihajlovič Trbovc, S. Pišot. Skupini se lahko pridružijo tudi druge članice in člani glede na svojo razpoložljivost.
- **Sklep 9/3:** Komisija sprejme sklep, da predstavnico SURS pozove, da do naslednje seje pripravi pregled relevantnih podatkov s področja, ki jih zbira SURS, in jih na seji predstavi.

Ad 4.) Članici komisije M. Nastran Ule in Majda Pavlin sta postali članici Odbora Republike Slovenije za podelitev nagrad in priznanj za izjemne dosežke v znanstveno-raziskovalni in razvojni dejavnosti, kar komisija pozdravlja. Vsebina dopisa, ki bo naslovljen na Odbor RS za podelitev nagrad in priznanj glede perečih tematik, na katere komisija želi opozoriti Odbor, bo ena od točk dnevnega reda naslednje junijske seje.

S. Pišot predlaga, da ZRS Koper gosti eno od naslednjih sej komisije. Predlog je, da bi v Kopru predvidoma izvedli septembrsko sejo. V juniju bo določen točen datum 11. seje.

Naslednja seja komisije bo v **ponedeljek, 17. 6. 2024, ob 14. uri** po Zoom povezavi.

Seja se je zaključila ob 16.00 uri.